

Vaste Commissie voor Europese Zaken van de Tweede
Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

per email: cie.eu@tweedekamer.nl

Referentie
24-122723

Den Haag
10 september 2024

Onderwerp
Schriftelijke bijdrage VNO-NCW t.b.v.
Rondetafelgesprek over de toekomst van de
Europese interne markt 12 september

Telefoonnummer
+31703490381
E-mail
til@vnoncw-mkb.nl

Op 12 september 2024 vindt in Uw Kamer het rondetafelgesprek over de toekomst van de Europese interne markt plaats naar aanleiding van het rapport van Enrico Letta 'Much more than a market'. Graag geeft VNO-NCW de onderstaande aandachtspunten mee over het belang van de interne markt, de huidige obstakels voor ondernemers en de prioriteiten voor Europees en nationaal beleid.

Een sterk bedrijfsleven voor een sterke EU

Het lidmaatschap van Nederland van de EU is voor het bedrijfsleven van uitzonderlijk belang. De EU geeft ons een positie in de wereld bij conflicten (Oekraïne) en internationale onderhandelingen (handel, grondstoffen, klimaat). Zij bewaakt en bevordert actief een open en vrije samenleving op ons continent waarin ondernemerschap zich vrij kan ontwikkelen. En zij kan op de juiste schaal effectieve wetgeving vaststellen (digitaal, klimaat, IMVO). Europa gaat aldus om onze vrede en veiligheid, het verankeren van onze waarden en een sterke economie.

Het bedrijfsleven heeft behoefte aan een sterke EU, die de uitdagingen aan kan waar zij voor staat en die in staat is te leveren wat bedrijven en lidstaten van haar verwachten. Omgekeerd heeft de EU evenzeer een sterke economie en een sterk en concurrerend bedrijfsleven nodig. Want zonder dat kan de EU geen positie in de wereld claimen en kunnen lidstaten geen defensie, klimaatbeleid, technologieontwikkeling of sociale stelsels financieren. Het EU beleid moet deze wederzijdse versterking dus mogelijk maken.¹

Het belang van de interne markt voor Nederland

De Europese interne markt is van groot economisch en strategisch belang voor Nederland. Op economisch vlak is de Nederlandse economie sterk verweven met de Europese markt. Zo exporteerde het Nederlandse mkb in 2022 voor 311 miljard EUR aan goederen en diensten naar andere EU-lidstaten.² Door de handelsbaten van de interne markt heeft een Nederlander gemiddeld ongeveer 1500 EUR meer te

¹ Zie voor onze visie op het Europese beleid voor de jaren 2024 – 2029 onze brochure '[Een sterk bedrijfsleven voor een sterke EU](#)'.

² [Statistics | Eurostat \(europa.eu\)](#)

besteden per jaar³ en is onze economie *minstens* 3,1% groter.⁴ Daarmee kunnen we bijvoorbeeld de gehele Nederlandse defensie-uitgaven bekostigen.

De interne markt is echter niet alleen een economisch project, maar ook een gemeenschap van normen en waarden. In Europees verband hebben we hoge standaarden afgesproken op terreinen als consumentenbescherming, privacy en duurzaamheid. Europese standaarden bieden daarnaast een gelijk speelveld voor ondernemers en worden ook buiten Europa overgenomen. Bovendien heeft de interne markt op sociaal terrein bijgedragen aan betere levensstandaarden en het verschil in welvaart tussen lidstaten verkleind (opwaartse convergentie).

Op strategisch en geopolitiek vlak zal de interne markt de komende jaren steeds belangrijker worden voor Nederland. Mondiale machtsverhoudingen verschuiven, internationale waardeketens staan onder druk en het relatieve economische aandeel van Nederland en de EU in de wereld neemt af. Hierdoor wordt een Europese markt met goed werkende interne waardeketens steeds bepalender voor onze welvaart en weerbaarheid.

Vaak niet één EU-markt, maar 27 nationale markten

Het functioneren van de interne markt wordt momenteel verstoord door talloze obstakels. Zo moet een mkb-standbouwbedrijf in elke buurland verschillende documenten invullen om een grenswerker te detacheren (implementatie van de Detacheringsrichtlijn). Recyclingbedrijven kunnen afval slechts beperkt als secundaire grondstof naar een andere lidstaat exporteren ('end-of-waste' regelgeving). En Nederlandse energie-intensieve bedrijven hebben te maken met hogere elektriciteitsnetwerk tarieven dan hun concurrenten in buurlanden (ongeveer 80% lager in Duitsland, België en Frankrijk).⁵ En dit is slechts het topje van de ijsberg.

Uit onderzoek blijkt dat het aanpakken van interne markt barrières een economische groei van 713 miljard EUR zou kunnen opleveren.⁶ Naast het wegnemen van barrières, is het ook noodzakelijk dat interne markt regels voldoende worden geïmplementeerd en gehandhaafd. Zo ervaren retailers en digitale dienstverleners bijvoorbeeld oneerlijke concurrentie door import van producten uit derde landen die niet aan Europese gezondheids- en veiligheidsnormen voldoen.

Gelukkig is er handelingsperspectief. De obstakels op de interne markt zijn de afgelopen periode namelijk zorgvuldig gedocumenteerd in rapporten van ondernemersorganisaties zoals BusinessEurope⁷, EuroCommerce⁸, Eurochambres⁹ en de European Roundtable of Industry (ERT). Zo heeft de ERT eerder dit jaar een

³ [Estimating economic benefits of the Single Market for European countries and regions \(bertelsmann-stiftung.de\)](https://www.bertelsmann-stiftung.de)

⁴ [Handelsbaten van de EU en de interne markt \(cpb.nl\)](https://www.cpb.nl). Deze schatting is zeer voorzichtig, het werkelijke effect van lidmaatschap van de EU (in aanvulling op de interne markt) is aanzienlijk hoger (zie bijvoorbeeld "[Mapping the cost of non-Europe](#)"). Dat betekent dat de nettobetalerpositie van Nederland (de optelsom van directe betalingen aan en van de EU in de relatie met Nederland: - 0,4% BNP) in het niet zinkt bij de voordelen van de EU voor Nederland.

⁵ [Dutch energy-intensive industry presents Aurora report on rising network costs to Minister of Climate and Green Growth | Aurora Energy Research \(auroraer.com\)](https://www.auroraer.com)

⁶ [Europe's two trillion euro dividend: Mapping the Cost of Non-Europe, 2019-24 \(europa.eu\)](https://www.europa.eu)

⁷ [EU single market strategy | BusinessEurope](https://www.business-europe.eu)

⁸ [Single Market Barriers Overview \(eurocommerce.eu\)](https://www.eurocommerce.eu)

⁹ [2024 Eurochambres Single Market Survey: overcoming obstacles, developing solutions - Eurochambres](https://www.eurochambres.eu)

bundel van meer dan 100 interne markt barrières gepubliceerd.¹⁰ Enrico Letta heeft in zijn rapport ook tientallen handelsbarrières geïdentificeerd en draagt hiervoor tevens oplossingsrichtingen aan.

Van analyses naar concrete acties

Nu de barrières en oplossingsrichtingen in kaart zijn gebracht, is het tijd om deze analyses om te zetten in concrete acties. Het probleem is momenteel dat de barrières wel bekend zijn, maar dat er op Europees niveau *geen* actieplan is om deze weg te nemen. Wel heeft de Europese Raad de Commissie verzocht om uiterlijk in de zomer van 2025 een horizontale Europese interne marktstrategie met concrete actiepunten te presenteren. Het is van belang dat Nederland actief bijdraagt aan deze strategie en erop toeziet dat deze ook inderdaad medio 2025 het licht ziet.

Niet alleen op Europees niveau is actie nodig. In overeenstemming met het Hoofdlijnenakkoord moet ook in Nederland regeldruk die voortkomt uit nationale koppen op Europese regelgeving zoveel mogelijk worden weggenomen. Daarom roepen wij daarnaast op om de nationale 'interne markt actie-agenda' uit 2022 voort te zetten en waar nodig uit te breiden, bijvoorbeeld door de eerder genoemde elektriciteitsnettarieven meer in lijn te brengen met buurlanden.

Ter invulling van de Europese en nationale interne markt agenda's onderschrijven wij – op hoofdlijnen - de inhoudelijke prioriteiten die Enrico Letta in zijn rapport voorstelt. Hierbij gaat het onder meer om het verder integreren van energiemarkten en financiële markten. Ook moet de Europese defensie-industrie worden versterkt en moet vrij verkeer van onderzoek, innovatie en data worden nagestreefd. Ook is het essentieel dat regeldruk wordt verminderd, in het bijzonder voor het mkb.

Tot slot

In de komende vijf jaar moeten er concrete stappen gezet worden om de Europese interne markt verder af te maken en de economische voordelen daarvan te oogsten. Het rapport Letta bevat daarvoor belangrijke voorstellen die hiervoor een basis vormen. Het is van belang dat Nederland een actieve bijdrage levert aan de formulering van de interne marktstrategie die de Europese Commissie voor medio 2025 moet voorbereiden. Het brede economische en strategische belang van de interne markt moet hierbij in het oog worden houden. Alleen door concrete stappen te zetten kunnen onze positie in de wereld economie veiligstellen.

¹⁰ [Single Market - Compendium of obstacles - 13 Feb 2024 \(ert.eu\)](https://ert.eu)